

קובץ
הערות וביאורים

בלקו"ש, בנגלה ובחסידות

תזריע-מצורע

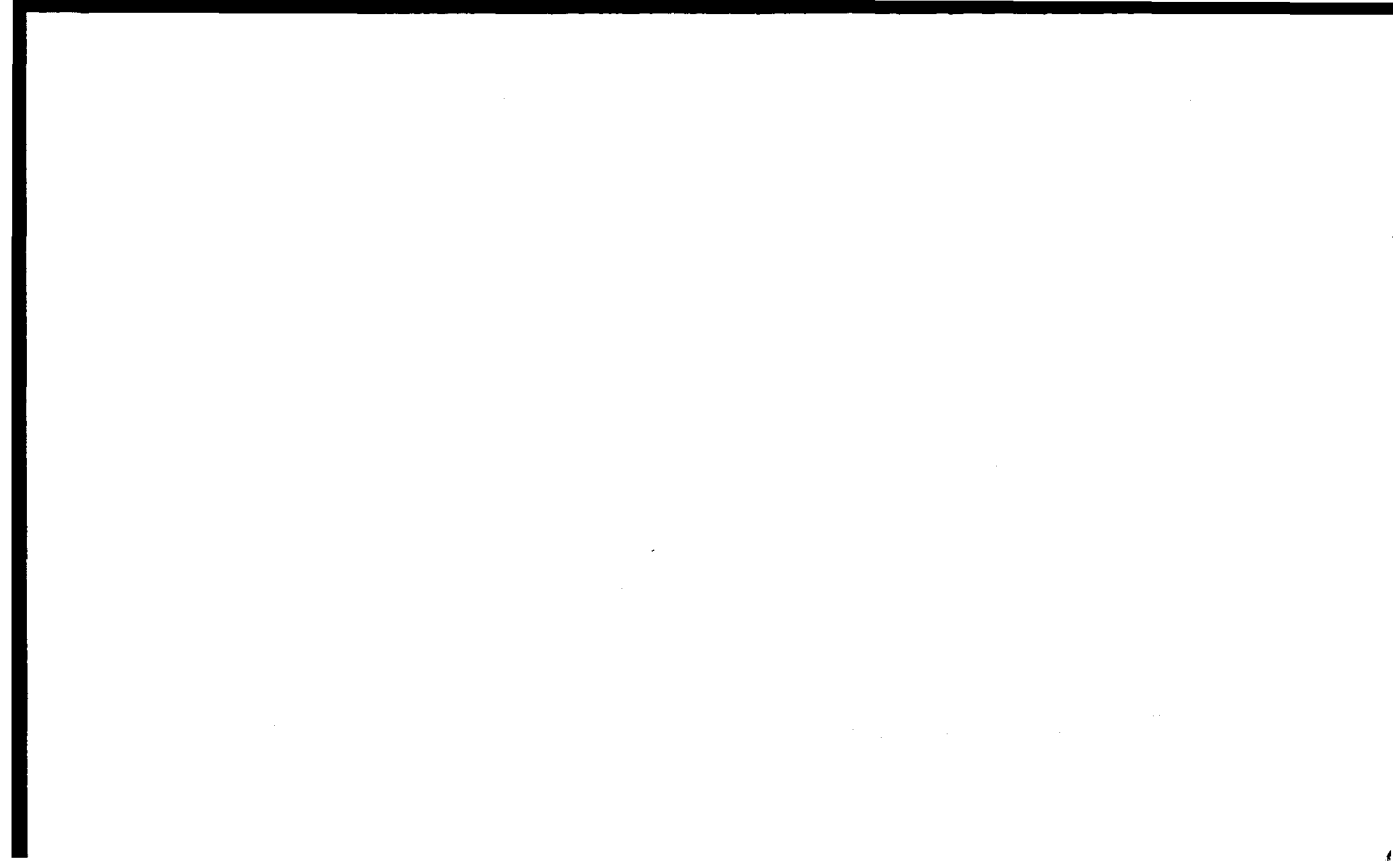
גליון וך (קל)

יזבא לאור ע"י

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אחלי תורת

417 סרצי עורעני • ברוקלין, ניו יארק

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושתיים לבריאה
שמונים שנה לחולדת כ"ק אדמו"ר שליט"א

ח ו כ ן ה ע נ י נ י ם

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

החילוק בין אחרון של פסח לשמע"צ ד
אכילת שרוי' בשש"פ בא"י ד
ענין הגלגולים אצל כה"ג ד
מחשבה מועלת להזולת (גליון) ה

נ ג ל ה

אם הכהן או האב מברכים ברכת שהחינו בפדיון הבן ו
נשיאת המשכן במוטות ו
חילוק בין ביעור לשריפת החמץ ז
האיסור בדיו שבשלו גוי בשכר בחוך הפסח ז

ח ס י ד ו ת

אמונה, השגה, ראי' - קרי"ס - ולעת"ל ח
השבוע דתהי צדיק ואל תהי רשע ט
שכל אדם צריך לקיים התרי"ג מצות י
אם בפסח נידונין על המים או על התבואה י

ש י ח ו ת

הכוונה בגלות מצרים (גליון) י
שבתורה יש כח לכפר על האדם יב
שהטמנת הזהב קשור עם האמוריים יב

ש ו נ ו ת

נסיעותיו של אדמו"ר הזקן יב
הערות ללקו"ת פ' תזריע יג
הערות ללוח היום יום יד

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

א. בלקו"ש דימים אחרונים דחג הפסח ש.ז. בנוגע לאחרון של פסח שהי' הדיוק דוקא לאכול מצה שרוי', ויש סברא לבאר שזה כדי לעשות היכר בין ימים חדאשונים שהן מדאורייתא ובין אחרון של פסח שהוא מדרבנן, ובהערה מס' 11 מביא דוגמא משמע"צ שמיסב וחבינן ברוכי לא מברכינן, ומ"מ אין ישנים בסוכה, וכו' עיי"ש,

הנה לכאו' מה הדמיון לכאן, שם יש ענין של שמע"צ שזה בסתירה לסוכה לכך צריכים לעשות היכר וכו' משא"כ כאן מה ההכרח לעשות היכר?

הרב פרץ פייגענסאן
- ברקלין נ.י. -

ב. בלקו"ש דימים אחרונים של חה"פ ש.ז. מביא כ"ק אדמו"ר שליט"א שני סעמים לאכילת שרוי' באחש"פ, (א). להיותו שביעי לספח"ע הוא מעין חג השבועות ואז "חמץ תאפנה" דוקא. (ב) אחרון של פסח קאי על הגאולה האחרונה שזה גילוי משיח ואז הכל יתברר לקדושה ולכן גם באחש"פ אפשר וממילא צריך להתעסק עם דבר שאינו בתכלית השפלות.

ולכאו' לפי הטעם שבאחש"פ יש גילוי במשיח הנה לפי"ז שייך לומר דגם בא"י יוכלו לאכול שרוי' בשש"פ, כיון דמבואר בכ"מ דבא"י יש הענין דהארת משיח בשביעי של פסח, אבל מובן ופשוט דבפועל זה אינו, דהרי בשו"ע מבואר דכל הקולא אפ"ל רק באחש"פ שהוא מדרבנן וכו' ובמילא בא"י מובן דאין לאכול שרוי'.

פינחס ברוך סטזאבסקי
- תות"ל 885 -

ג. בלקו"ש חי"ח ע' 192 מבאר שעבודה הרוחנית דכהן גדול צריכה להיות שייך לכל אחד מישראל. ובהערה 55 שם וז"ל: להעיר מאנה"ק רסכ"ט בשם האריז"ל "שכל אדם מישראל צריך לבוא בגלגולים רבים עד שיקיים כל חרי"ג מצות התורה.. לבד מצות התלויות במלך שהוא מוציא כל ישראל כי הוא כללות כולם". ולא הזכיר כה"ג, ובלקו"ח. מפורש. "צריך כל אדם לקיים.. ואפי' מצות כהנים וכה"ג". אבל בס' הגלגולים פ"ד כולל ביחד "מצות ..לכהן..ללוים..למלכים..לדיינים וכיו"ב". ואולי י"ל ד"הוא כללות כולם" דבאנה"ק כאן הוא עיבור שכ' בס' הגלגולים שם"..
ובשוה"ג שם: אבל בחו"א..הלשון: שכ"א מישראל צריך לקיים כל החרי"ג מצות לבד מצות המלך שהמלך הוא מוציא כל ישראל וכל המצות מחויב כ"א לקיים וצריך להיות בגלגול או בבחי' עיבור .. ולכאורה משמע מזה, שצנין העיבור שייך לשאר מצות (כולל כהונה וכה"ג), אבל מצות מלך אין צריך לעיבור, כי "המלך מוציא כל ישראל".

ויש להעיר ע"ז משה"מ תרס"ח ס"ע רלו: הנה שלימות האדם כשקיים כל החרי"ג מצות..אבל מצות התלוים בכהנים ולוים נכמלן המה מוצאים כל ישראל י"ח.

ולפ"ו גם מצוח החלויח בכהנים ולויס (לא רק שאי"צ לקיימס אלא גם) אי"צ להיח בבהי' עיבור או גלגול?

א' מהח'
- תוח"ל 770 -

ד. בגליון הקודם שואל הח' י.ש. קלמנסון בלקו"ש ח"י ע' 436 במכתב מענה על השאלה "המבואר באיזה מקומות, שמחשבה מועלת להזולת, האם זה רק לבני מעלה, או גם בנוגע לכאו"א מישראל"? וז"ל: "יש ללמוד בזה ממאמר חז"ל בנוגע ללשון הרע דקטיל חלייתי, שהמדובר בזה בנוגע לכאו"א מישראל, והרי מחשבה לא רחוקה היא מענין הדיבור, ואדרבה, בכמה פרטים מועילה ופועלת יותר..". עכ"ל.

ושואל הנ"ל מהמבואר בכ"מ (לקו"ש ח"ה ע' 45, חט"ו ע' 31, ח"ז ע' 492) בביאור מאחז"ל דקטיל חלייתי (גם השומע) שהוא מפני שענין ותצונח הדיבור הוא להוציא דבר מהעלם (מחשבה) לגילוי, א"כ כל זמן שלא בא הענין (הרע של פלוני) לידי גילוי בדיבור הרי הוא בהעלם והקב"ה מאריך אף ומחכה לתשובתו, משא"כ כשבא לעולם הגילוי ע"י דיבור הרי"ז מביא לגילוי הרע של פלוני ומביא עליו קטרוג. עיי"ש בארוכה ובהערות.

ולפי"ז איך מביא ממארו"ל זה על ענין המחשבה ג"כ שיכול להועיל או להזיק לחבירו. ע"כ שאלחו.

ואולי י"ל, ע"פ הידוע דבחי' העונש ישנו בכו"כ דרגות ברוחניות החל מכריחת הנפש משרשה באלקים חיים (תניא פכ"ד) עד לעונש גשמי בפועל למטה (וכמובן ג"כ מלקו"ת ס"פ קרה, ובכ"מ). ובכל מקומות הנ"ל בלקו"ש אפשר מדבר בנוגע להעונש למטה, שזה ממשיכים ומגלים ע"י הדיבור למטה, משא"כ בהמכתב הרי מדבר בכלל אם מחשבה מועלת להזולת (גם ברוחניות), וברוחניות הרי גם בכח המחשבה לפעול ולהזיק להזולת ("דקטיל חלייתי") וכמו שכ' בהמכתב שם הבכמה פרטים המחשבה מועילה ופועלת יותר.

והנה שאלת הנ"ל בהגליון, נשאלת ג"כ באגה"ק סוסכ"ב, דאיתא שם: "ואיש אח רעת רעהו אל חשבו בלבבכם כחייב ואם תעלה יהדפנה... וכמו מחשבת ע"ז ממש, כי גדולה לה"ר כנגד ע"ז וג"ע וש"ד, ואם בדבור כך כו' וכבר נודע לכל לכם לב יתרון הכשר המח' על הדבור הן לטוב הן למוטב". ע"כ.

ולכאורה לפי פי' הנ"ל בלקו"ש שאין המחשבה מזיקה בכלל, הי' אפשר לפרש כאן שהחומר במחשבה הוא לא לענין ההיזק לזולתו, אלא מצד המדבר עצמו,

אבל לכאו"א א"א לפרש כך, דהנה במאמר אדה"ז ד"ה לה"ע לשה"ר שחמורה מג"ע וש"ד (נדפס בס' מאמרים הקצרים ע' תצו) מבאר הטעם שחמורה מע"ז כו' (ע"ד הנ"ל בלקו"ש) שהוא משום שהעולם נברא מבחי' מלכותו שהוא בחי' דבורו ורוח פיו יח',

וע"כ העוונות אין פוגמים אלא במדת הדבור, (ועי' ג"כ שם ע' תקפה), ולכן כשאין מקטרגים בדבור על עוונות פלוני אין משגיחים על חטאותיו כי אינם פוגמים ואינם חופסים מקום, משא"כ כשבא בדבור ומטעם זה חמורה לה"ר מע"ז וש"ד כי ע"י דבורו הוא הורג נפש חבירו ומכריתה משרשה מאלוקי' חיים, וכאילו מדבר חוזה על ה' כי יעקב חבל נחלתו. עיי"ש הענין בארוכה.

ולפי"ז אין מבאר באגה"ק על הענין דגדולה לה"ר כנגד ע"ז כו', "ואם בדבור כך כו'".

וי"ל הביאור (ע"ד הנ"ל על הלקו"ש) ע"פ מ"ש בשער היחודה"א פי"א (וראה לקו"ש חי"א ע' 80) דכמו דעלמין דאתגליין נבראו וחיים מהתגלות שנתגלו כחות והמשכות הנעלמות, שכשנתגלו נקראות בשם מאמרות ודבר ה' ורוח פיו כמו אותיות הדיבור באדם עד"פ, כך עלמין סתימין דלא אתגליין הם המתהווים וחיים וקיימים מכוחות והמשכות נעלמות כמו אותיות המחשבה שבנשמת האדם עד"מ. עיי"ש הלשון.

ולפי"ז הרי המדובר במאמר הנ"ל שרק דיבור פוגם ומזיק הוא בנוגע להנבראים מבחי' הדבור, משא"כ להנבראים מבחי' מחשבה (עדאתכ"ס) הרי המחשבה (בחכ"ה העלם לגבי דבור) פועלת ומזיקה. ומבואר מ"ש באגה"ק. ועד ז' מבואר מ"ש בלקו"ש.

הרב אלי' מטוסוב
- ברוקלין נ.י. -

נ ג ל ה

ה. בהסיום על מסכת פסחים שנחבאר דלשיטת הירושלמי פשיט שהאב מברך שהחיינו מחמת שהוא טפל לברכת פדיון הבן.

כדאי להעיר דבלקו"ש חי"א פ' בא נראה דסב"ל באופ"א בהירושלמי, דשם מבואר דלהירושלמי הכהן הוא המברך שהחיינו. עיי"ש הביאור.

אחד הת', דהישיבה

ו. בגמ' שבת צב, א אר"א המוציא משאוי למעלה מעשרה טפחים חייב שכן משא בני קהה, ע"כ וזאת מניין? לומדת הגמ' משני לימודים:

א. בני לוי גבוהים עשר אמות והמזבח הי' גבוה עשר אמות וגמירי דכל חפצי המשכן שנישאו במוטות, שליש הי' מעל המוט ושני שליש מחת למוט, היות והמוט נישא בכחף נמצא שהמזבח הי' גבוה מהקרע שליש מעשר אמות היינו ד.ד אמות ומסיימת הגמ' אשתכח דהוה מידלי טובא כלומר הי' גבוה טובא טפי מעשרה טפחים (פירש"י שם).

ב. בני לוי גבוהים רק שבע אמות (ולא פחות משום שאחרת המזבח הי' נחקע בקרע) ולומדים מארון וכפורת שהיו גבוהים עשרה טפחים ע"ד הלימוד הקודם.

ומסיים רש"י וז"ל: טובא, אפי' אין גובהן של לויס אלא ג' אמות כמונו הרי י"ח טפחים וארון אינו חלוי למטה מכחפותיהם אלא ו' טפחים וב' שליש טפה אשתכח דגבוה יו"ד ויותר עכ"ל.

וז"ל מדוע דייק רש"י לומר רבוחא זו (דאפי' גובהן ג' אמות) ובפרט שזו רבוחא לא במציאות כפי שהסברנו לעיל, ונראה שברבוחא זו רש"י מחרץ קושיא בל' הגמ' דלפי החשבון ללמוד הראשון החפץ נישא בגובה דד' אמות מעל הקרקע. וללימוד שני החפץ נישא (אם גובה הלויס 7 אמות) בגובה 6 אמות מעל הקרקע א"כ מדוע הגמ' בלימוד הראשון אומרת אשתכח דהוה מידלי טובא. ובלימוד השני (שהי' גבוה פי שנים) אומרת אשתכח דלמעלה מיו"ד הוה קאי ולא אומרת כל' הראשון דמדלי טובא. וזה הוסיף רש"י בפ"י את המלה טובא (לפי האמת) והסביר את הרבוחא דא' הלימוד הוא כמעט יו"ד טפחים ולא מתאים לומר טובא וסיים בל' הגמ' גבוה יו"ד דעכשו מוכנת הל'

פינחס ברוך סטזגובסקי

תות"ל 885 -

ז. בשו"ע אדה"ז הלכות פסח הדרושין ביאור עכ"פ לפע"ד, בסי' חמ"ה סעי' ג' ואם הוא מבקר חמץ בזמן הביאור וכו' ואין לו חקנה אלא שיבערנו מן העולם לגמרי דהיינו שישליכנו לאיבוד בענין ששום אדם לא יוכל להנות ממנו, ואע"פ שבריות אחרות יכולות להנות ממנו וכו'. ובסעי' ד' ממשיך כיצד מבקר שורפו עד שנעשה פחמים או פוררו וזורק לרוח או לנהר וכו' עיי"ש כל האריכות, בנוגע להשריפה הוא כותב במוסגריים שצ"ל פחם ממש ואינו מספיק אפי' שנחרך כ"כ עד שנפסל מאכילת כלב כו' עיי"ש לכאורה בתחלה הוא אומר שענין הביעור הוא שצריך לאבד כ"כ עד ששום ב"א לא יוכל להנות ממנו, ובהנוגע לשריפה זה אינו מספיק, וקשה לחלק כשפורר וזורק לרוח הוא מוציא מרשותו לר"ה והדומה, משא"כ בשריפה נשאר ברשותו, ראשית כל לאחר זמן איסורו מה שמוציאו מרשותו, זה לא מעלה ולא מוריד כמ"ש בסעי' ג' והשניה משמע בכל הסי' מה שמפרר וזורק לרוח או למים לא דוקא לר"ה אלא אפי' בחצירו, כמובן מסעי' ה' בהנוגע לביהכ"ס, ובסעי' ו' בהנוגע מים שיש בו דגים, עיי"ש מה שאפשר לומר בד"א שההפרש הוא, דבכל הדברים, כמו זורק לרוח, או זורק למים או לביהכ"ס הנה סוף כל סוף ישתנה ויאבד החמץ לגמרי מן העולם משא"כ בשריפה הנה כמו שהוא במציאותו עכשיו ישאר כך כל הזמן, ולכן הואיל שנפסל מאכילת רק לאחר זמן איסורו נשאר באיסורו לעולם ועדיין צ"ע.

הרב פרץ פייגענסאן

- ברוקלין נ.י. -

ח. סי' חמ"ב סעי' ל"ד, דיו שבשלו גוי בשכר בחוך הפסח אסור לכתוב בו במועד גזירה שמא יתן קולמסו לחוך פיו ואע"פ שהשכר נפסל מאכילת כלב מ"מ כיון שלא נפסל עד לאחר זמן איסורו כבר נאסר בהנאה ואין איסורו נפקע ממנו לעולם וכו'.

ולכאורה למה לי' לטעם שמא יתן לחוך פיו, הלא בזה מה שכותב בדיו הוא נהנה ומכיון שנפסל מאכילת כלב לאחר זמן ביעורו אסור להנות בו לעולם... וגם הטעם שנותן דרוש ביאור דהרי נתבאר בסעי' שלפני זה סעי' ל"ב חמץ שנפסל מאכילת כלב קודם זמן ביעורו הגם שמוחר לקיימו, אבל אסור לאכלו ואעפ"י שאינו נחשב לאוכל כלל, מ"מ כיון שהוא רוצה לאכלו הרי הוא מחשיבו לאכילה ואסור מד"ס כו' אבל אם אינו מתכוין לאכלו אין עליו תורת אוכל כלל אלא כאוכל עפר וכו' א"כ בנידון דידן מה איכפת לן אם יתן קולמסו לחוך פיו הרי אינו מתכוין לאכילה, ואפי' אם נפסל מאכילת כלב לאחר זמן איסורו ולא פקע שם איסור הנאה מיני' אבל מ"מ בזה שנותן לחוך פיו אין לו שום הנאה מיני' ואין לומר שהחשש שמא יתכוין לאכלו א"כ אפי' נפסל מאכילת כלב קודם זמן איסורו הי' ראוי לאסור ובשו"ע פוסק שאז מותר עיי"ש וצ"ע.

ואין לומר ולחרץ שאלה הראשונה שבה שכותב אין שום איסור משום שהוא שלא כדרך הנאחו, הנה הגם שמדאורייתא מותר אבל מדרבנן בין כך אסור כמבואר בשו"ע אדה"ז סי' חס"ו סעי' ד'.

הנ"ל

ח ס י ד ו ת

ט. בד"ה ונחה עליו רוח הוי' וגו' ש.ז. ביאר כ"ק אדמו"ר שליט"א שהחידוש דק"ס הי' שגם הענינים שיש בהם הבנה והשגה - בחי' ממכ"ע - הי' אצל בני' בבחי' ראי'. אמנם לעת"ל הוא חידוש גדול ביותר שגם הענינים שהם למע' מהבנה והשגה - בחי' סוכ"ע - יהי' גילוי בחי' זו למטה בארץ.

וצ"ב: א) זה שיהי' לעת"ל גילוי בחי' סוכ"ע, אם זה באופן של הבנה והשגה או באופן של ראי'?

ב) מבואר בד"ה ונחה עליו חרפ"ז (ע' קסז), שבקי"ס הי' ההשגה גם באור שלמעלה מהשגה. וז"ל "והנה בקי"ס הרי הענין בזה הוא מה שבנ"י הלכו ביבשה בחוך הים. דענינו בעבודה שיהי' ההשגה גם בהאור שלמע' מהשגה. וכמאמר להבין דבר מחוך דבר, ומבואר בתו"א ד"ה השמים כסאי, חוך דבר הוא ממכ"ע ודבר הוא סוכ"ע". עכ"ל בנוגע לענינינו.

ואואפ"ל עפ"י מש"כ בסוף ד"ה ונחה חרפ"ז (ע' קעד) וז"ל "דהנה בקי"ס ענינו הוא מה שבנ"י הלכו ביבשה בחוך הים, דפי' בעבודה הוא שהרגישו (זיי האבן דערהערט) את זה שהבינו... הנה לפי"ז קי"ס הוא מה שהרגישו מה שהבינו, זיי האבן דערהערט דאס וואס זיי האבן פארשטאנען, אבל לעת"ל הנה כחי' ומלאה הארץ דעה את הוי' כמים לים מכסים, דבהארץ הגשמי שיהי' אז יהי' גילוי הים, והיינו שיבינו את זה שמרגישים... ולעת"ל וועט מען פארשטיין דאס וואס מיא דערהערט... עכ"ל בנוגע לענינינו.

ואפ"ל שהיינו כמו שמבואר בד"ה ונחה ש.ז. שבשעת קי"ס

ה'רגישו מה שהבינו והיינו ראי' בממכ"ע, ולעח"ל יהי' יבינו כמה שמרגישים והיינו הבנה והשגה באור הסוכ"ע. ועפי"ז נפשטה שאלה הא' דלעח"ל יהי' רק הבנה והשגה בסוכ"ע ולא ראי'. אבל לפי"ז נמצא שיש סחירה בהמאמר דרפ"ז, דלכתחילה מסביר שבשעת קי"ס הי' השגה גם בסוכ"ע ולבסוף המאמר מסביר שבשעת קי"ס הי' רק ראי' באור הממכ"ע?

ולכן י"ל שיש ך' ענינים. א) הבנה והשגה באור הממכ"ע. ב) ראי' באור הסוכ"ע. ג) הבנה והשגה באור הסוכ"ע. ד) ראי' באור הסוכ"ע. ובמילא בשעת קי"ס הי' ראי' בממכ"ע והיינו כמש"כ בסוף המאמר דתרפ"ז וגם הבנה והשגה באור הסוכ"ע כמש"כ בתחלת ד"ה ונחה תרפ"ז. ולעח"ל יהי' ראי' באור הסוכ"ע וכמו שביאר כ"ק אדמו"ר שליט"א בהמאמר דש"ז. שכיון שישראל וקוב"ה חד לכן אי"צ הסברה כלל למה אינו יכול להפריד בין מציאותו למקורו אעפ"כ אי"ז אצלו בבחי' אמונה בלבד אלא גם בהבנה והשגה, וענין הבנה והשגה מקורו בחורה, ולעח"ל כחייב תורה חדשה מאתי תצא שמשיח ילמד תורה בבחי' ראי', וענין זה יומשך גם בשמיעה וכדיוק הלשון ומלאה הארץ דעה, היינו בהבנה והשגה.

ונמצא שלעח"ל יהי' ראי' בסוכ"ע און דאס וועט דורך שפארן ביז דעס שכל האדם, וענין זה לא הי' בשעת קי"ס רק הבנה והשגה אבל לא באופן של ראי'. אבל בנוגע לאור הממכ"ע לכא' בשעת קי"ס הי' גם באופן של ראי' ועד"ז יהי' לעח"ל ובמילא אין חילוק לגבי אור הממכ"ע.

חיים יעקב דלפין
ישיבת תו"ת - אור אלחנן - חב"ד
- ל.א. קאליפורניא -

י. בס' שיעורים בספר התניא (להר"י שחי' וויינבערג) ח"א פ"א (ע' ל) מבאר מש"כ "משביעים אותו תהי צדיק ואל תהי רשע ואפילו כל העולם כולו אומרים לך צדיק אתה הי' בעיניך כרשע" - וז"ל: ...און די שבועה באשטייט פון צוויי טיילן: איין דעס ערשטן טייל באשווערט מען אים ווי אזוי ער זאל זיין - אז זיין זאל ער א צדיק און נישט קיין רשע; איין דעס צווייטן טייל פון דער שבועה באשווערט מען אים ווי אזוי ער זאל זיך האלטן איין זיינע אויגן - אז האלטן זאל ער זיך ווי א רשע. עכ"ל.

היינו שמבאר "אז די שבועה באשטייט פון צוויי טיילן". וכ"ה ג"כ בביאורים לרש"ג - מובא בתניא פ"א בצירוף מ"מ, ליקוט פירושם וכו' ע' נא.

ויש להעיר ממה שמובא בליקוטי ביאורים (להר"י שחי' קארף) ח"א ע' יא, בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א וז"ל: לכאורה: מהי שייכות השבועה לענין "אפי" כל העולם כו"? וי"ל בשתיים א) השבועה היא על "תהי צדיק ואל תהי רשע", וכל השאר - הם הכשר כדי לקיים את זה. וכמו שהסיום "והוי יודע שהקב"ה טהור". שע"ז פשיטא שאין שייך שבועה. ב) אפי' את"ל שהשבועה חלה גם

על חלק המאמר "ואפי' כו' הי' בעיניך כרשע", הוא מפני שברובא דרובא זהו נובע ביותר לעבודה, שמי שעדיין לא הגיע למדריגת צדיק לא יסעה בזה. (ונראה שהעיקר הוא כסעף א', שהשבועה אינה חלה על זה. וכנ"ל שאינו אלא הכשר). עכ"ל.

ישראל שמעון קלמנסון

- ישיבה גדולה ניו הייוועז -

יא. בלקו"ח (יוהכ"פ סט, א) שם, וז"ל: דהנה נודע דתכלית ירידת הנשמה לעוה"ז היא משום דהיום לעשותם במעשה המצות וכמ"ש בזהר ע"פ ואברהם זקן בא בימים שהימים הן הלבושים הנעשים מן המצות אשר האדם עושה בהם. ולכן צריך כל אדם לקיים ס' תרי"ג מצות ואפי' מצות כהנים וכה"ג ע"י עיבור או גלגול משום דאי חסרא חדא חסרא לבושא חדא כו'.

ויש להעיר ע"ז משה"מ תרס"ח ס"ע רלו וז"ל: הנה שלימות האדם כשקיים כל התרי"ג מצות שבנה נשלם רמ"ח אברי נפשו ושם"ה גידי נפשו אבל כשחסר מצוה א' מפני שלא הי' בידו לעשוה (כגון שלא קיים מצות תלויים בארץ מפני שלא דר בארץ, אבל מצות התלויים בכהנים ולוים ובמלך בפה מוצאים כל ישראל י"ח), ה"ה חסר אבר א' וכה"ג כמה מצות שיחסר לו.

א' מהת'

- חות"ל 770 -

יב. בספה"מ חקס"ב ע' רי: "וזהו עיקר חג השבועות שהוא מבחי' גבורות כו' והוא בחי' יצחק, אבל פסח נידונין על המים שהוא בחי' אברהם מקור החסד' שהאילן נגדל על ידם".

ויש להתאים עם המשנה בר"ה (דף ס"ז): בארבעה פרקים העולם נידון בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן... ובחג נידונין על המים.

(ואין לתלות בס"ס שנחחלף פסח במקום סוכות, כי כידוע בדא"ח פסח הוא בזכות ובהי' אברהם - ראה זה"א דף ר"מ ע"א, זה"ג דף רפ"ב ע"ב, סור או"ח סי' תי"ז). הרב אלי' מטוסוף - ברוקלין נ.י. -

ש י ח ו ת

יג. בגליון הקודם הביא הרב יוסף העכט מה שבכ"מ (לקו"ש ח"ג פ' ויגש ועוד) שמעם שחכלית הכוונה בגלות מצרים הי' ה"רכוש גדול", ולפי"ז לכאו' הי' צ"ל הרכוש גדול גם בגשמיות יותר מן ההשקעה שהשקיעו בהעבודה, ולכאו' איך זה מתאים עם מענת גביהא בן פסיסא (סנהדרין זא, א) שאחרי שבני מצרים טענו שבנ"י יחזירו כל מה שנטלו מהם, ענה שעליהם לחת שכר עבודה של ששים ריבוא שיעבדו שלשים שנה וארבע מאות שנה, וכשלא הי' להם תשובה מיד ברחו, שמעם מזה שהרכוש גדול שוה פחות מהשכר עבור העבודה, וא"כ לכאו' לא בשביל זה הי' הגלות (כמו שמוכיח באלשיך ר"פ שמות).

וי"ל דהנה בפשטות משמע שטענה בני מצרים היתה ע"פ

שטחיות הלימוד של הכתובים (ע"ד הצדוקים שאינם מודים בתורה שבע"פ, ועוד פחות מזה כדלקמן), ועפ"ז מובן תשובתו של גביהא בו פסיטא "תנו לנו שכר עבודה של ששים ריבוא ששיעבודתם במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה". דלכאו' צ"ל:

א) הת"ל שנה היו "בין הכל משנולד יצחק עד עכשיו.. וא"א לומר באמ"צ לבדה שהרי קחה מן הנאים עם יעקב הי' צא וחשוב כל שנותיו וכל שנות עמרם בנו ושמונים של משה לא תמצאם כ"כ" ו"מביאתן למצרים עד יציאתן ר"י שנה" (פירש"י בא יב, מ).

ב) ממספר זה של רד"ו שנה, השיעבוד התחיל אחרי "וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא" (שמות א, ו).

ג) הששים ריבוא היו ביציאתם ממצרים, אבל בירידתן היו שבעים נפש.

וא"כ איך שיין לומר ע"ז שכר עבודה של ששים ריבוא שנשעבדו ח"ל שנה?

והביאור בזה, כיון שטענת בני מצרים היתה משטחיות הכתובים, שהרי אם היו מתבוננים קצת היו רואים מיד, ובזה הפסוק גופא שהביאו: "וה' נתן אח חן העם בעיני מצרים וישאלום". שהכל הי' בציווי השם, וא"כ אין מקום לסענה כלל (אבל י"ל שהיו יכולים לטעון שציווי ה' הי' לשאול, והשאלה צריכים להחזיר). ולכן לפי אופן טענתם כן ענה להם גביהא בן פסיטא, שאף שכשמחשבים את השנים ישנם החשובות הנ"ל, אבל הרי בני מצרים לא היו רוצים להתעמק, ע"כ השיב להם כפי שיטתם. (ועפ"ז יובן מעלת גביהא בן פסיטא שדוקא הוא יצא להתוכח, שהי' צריך לטעון הכל כפי שיטתם של בני מצרים, וכן מוכח מזה ששאל אותם מקורם "מהיכן אתם מביאים ראי", אמרו לו מן התורה אמר להן אף אני לא אביא לכם ראי' אלא מן התורה").

וכיון שטענתם של הבני מצרים היתה מלימוד השטחי של הכתובים, לכן: א) הת"ל שנה היו כפשוטם, כנ"ל, ב) בהכתובים אינו מודגש כ"כ הריבוי העצום של ה"רכוש גדול", וע"כ כיון ששמעו תשובת גביהא בן פסיטא ברחו כו'.

אבל לפי אמיתית העניין: א) ישראל היו במצרים רק רד"ו שנה, ומזה הי' קושי השעבוד פ"ו שנה (שהר"ש פ"ב, יא), ב) הרכוש גדול הי' ריבוי עצום, וכמו שמובא בלעז"ש הנ"ל ש"וילקט יוסף אח כל כסף וזהב שבעולם" הי' בכדי שהי' אח"כ ה"רכוש גדול" הי' יותר מהשכר עבודה.

* * *

בהנ"ל י"ל לחדודי: כ"ק אדמו"ר שליט"א דיבר לפני כמה שנים שבאם היו מחשבים את הארבע מאות שקל כסף שנחן אברהם עבור שדה המכפלה עם הרביית שמצטברת במשך השנים עד עכשיו נקל לשער הסכום העצום שהי' עולה וכמו"כ י"ל כאן שעל השכר עבודה שהמצרים היו צריכים לשלם, היו צריכים להוסיף רבית, משא"כ

הכלי כסף וכלי זהב שנטלו ישראל הי' באופן של "וישאלום".

א' מהח'
- תות"ל 770 -

יך. בהתועדות דש"ק בביאור הקולווי"צ נח' שתורה לא רק מגינה שלא יבא האדם לידי חסא, כ"א עוד זאת, שבכחה לכפר על האדם כמו הקב"ה, כפססות לשון הזהר.

אלא שזהו דוקא בבחי' התורה כפי שהיא מיוחדת בהקב"ה שאז יש לה הכח דמענה דקוב"ה יעשה תשובה ויתכפר לו (משא"כ בתורה מצ"ע שמענתה רק יביא אשם כו'). ע"כ תוכן הענין. ולהעיר מסד"ה דרשו עדר"ת (בהמשך ער"ב): שהתורה היא ג"כ תשובה דכמו שהתשובה היא רפואה וכמאמר גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם. כמו"כ בחורה כתיב ולכל בשרו מרפא כו', והיינו מפני שבחכמה דחורה יש בזה גילוי בחי' פנימי עתיק. עכ"ל.

ולכאור' הוא הוא משנ"ת בהשיחה הנ"ל.

הרב יעקב ליב אלטיין
- משפיע בישיבה -

טו. בשיחת פ' מצורע ה'חשמ"א עמד כ"ק אד"ש על רש"י ד"ה ונתחי נגע צרעה יד, לד' ואחד השאלות היו למה רש"י אומר לפי לפי שהטמינו אמוריים דוקא בפרט שלשון הכתוב הוא כי תבוא אל ארץ כנען - והסביר כ"ק אד"ש שזה קשור עם מה שאמר הכתוב בבראשית "כי לא שלם עוון האמורי עד הנה" היינו שכניסת ישראל לארץ הי' תלוי בהשלמת "עוון האמורי", ובמילא האמוריים דוקא ידעו את מצבם שנשלם עוונם - משא"כ שאר האומות שבארץ כנען.

וצ"ל איך לתווך זה עם הפסוק בשירת הים - נמוגו כל יושבי כנען - מ' שנה קודם הכניסה לא"י - [בהתאם ללשון רש"י כאן כל מ' שנה].

רש"י אומר שם שהיו אומרים עלינו הם באים היינו שכל יושבי כנען לא רק אמוריים אמרו עלינו הם באים - ולפי"ז איך אפשר לומר שהטמנת הזהב קשור עם אמוריים דוקא.

הרב אברהם שלמה שארף
- ברקלין נ.י. -

ש ו נ ו ת

טז. ברשימת מאמרי שנת תס"ט (שנדפסו בסוף ספר מאמרי אדה"ז - תס"ט) ע' שמא אנו קוראים: "וההלכתי בחוככם - בהו"ב, מינסקי" ולהעיר מרשימת אדמו"ר מהריי"צ (משנח חרנ"ז חרנ"ה) נדפסה בספר המאמרים קונטרסים ח"ב ע' ת"ו:

"שבת פ' בהו"ב שנת תס"ט האט דער זיידע געזאגט דער מאמר אלה החקים והמשפטים והתורות, הנדפס בלקוטי תורה.

בהרשימות יש אריכות גדולה בתוכן מאמר זה, ובטעם הדבר מדוע אין עליו הגהות ציונים ומראה מקומות, כמו שישנם על שארי המאמרים בלקוטי תורה...

ולהעיר עוד מהמשך הרשימה: "על שבת ההיא באו לליאדי הרבה אורחים ביניהם זקנים (להלן בא פירוט זקני החסידים שבאו לשבת ההיא)... שמה שמע שאדמו"ר הזקן הי' אז בביתו בליאדי, ולא במינסק, אם לא שנאמר שזקני החסידים לא ידעו מנסיעו זה, או אף שידעו שנעדר מליאדי בכל זאת מכיון שלחגה"ש הי' אמור לחזור לליאדי, ואמנם חזר (כמבון מרשימת מאמרים הנ"ל ע' שמא), והם נסעו לאדמו"ר על חגה"ש - רק הקדימו ביאחם לש"פ בהו"ב.

ולהעיר עוד מהמשך רשימת אדמו"ר מוהריי"צ (ע' חו שם): ביום... שני ער"ח סיון קרא אותי כ"ק אאזמו"ר... ויאמר לפני ביחידות את המאמר מבין עשרים, שנדפס אח"כ בלקוטי תורה. (ולהלן שם:) בהרשימה אודות זה כתוב בארוכה על... אודות המאמר מבין עשרים...

-ולפי"ז צריך להוסיף שני מאמרים אלו לרשימת מאמרי חקס"ט.

ולהעיר עוד שמרשימת המאמרים (ע' שמא) הנ"ל משמע שביום ה' בשבוע שהי' כבר בג' ימי הגבלה (כנראה ג' סיון) - הי' אדמו"ר הזקן בדרך. ואילו מרשימת אדמו"ר מוהריי"צ משמע שביום ב' ער"ח סיון הי' אדמו"ר בליאדי (והיינו אף אנן נאמר שבשבת הקודמת פ' בהו"ב - נעדר מביתו).

הרב יעקב הורוויץ
משפיע - ישיבת אחי חמימים
- ראשל"צ -

יז. בלקו"ח פ' תזריע דף כ, א ד"ה שוש חשיש: ראה דרך מצותיך קלח, א, שכנס"י נק' אשה והקב"ה נק' איש ראה לקו"ש - יז ע' קמז.

כא, א ולכן הי' אברהם נביא: ראה חו"א יא, ד גבי ויקבלו התורה בהתגלות חיצונית, וראה ג"כ ביאורו"ז להצ"צ ע' רנג.

כא, ג א"ר עקיבא: כ"ה בב"ר שם. בתו"א הגי' לר' יהושע. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א לתו"א צט, ד.

ולכא"ו אינו מובן: ראה חו"א צט, ד. לקו"ש - יא ע' 68.

כא, ד ר"ת מילה וס"ת הוי': ת"ז בהקדמה ב, ב, סה, ב, סו, א, קלא, א.

לגבי בחי' א"ק שהוא המקיף: הוא גם בנוגע לבחי' חיצונית א"ק - לקו"ש - ט ע' 223. וראה גם המשך - תער"ב סעי' סא וסעי' רמז.

כב, ד שהוא רק בחי' אור וזיו המאציל עצמו: ראה לקו"ש - ז ע' 309 בכפל הלשון אור וזיו.

כג, ב ויש כמה בחי' בלבושים דמחשבה: ראה אמרי בינה שער הק"ש פל"א ואילך. לקו"ש - ז ע' 310.

לבוש החשמל: ראה תו"א יב, ד.

הרב אהרן חיסריק
- ברוקלין נ.י. -

הערות ללוח היום יום

יח. כ"ד טבת "דרכי החסידות איו, אז אלע חסידים זאלן זיין איין משפחה ע"פ תורה באהבה"

ראה שיעור חומש דיום זה: ויאמר משה גו' אל אחי אשר במצרים גו'.

כ"ז טבת "רבינו הזקן אמר: אידישע גשמיות איו רוחניות דער אובערשטער גיט אונז גשמיות, מיר זאלען דערפון מאכן רוחניות. אמאל אז עס איו לרגע גיט אזוי, דארפען געבען דעם אויבערשטען אפילו מנחת עני גיט ער א פולע"

ראה שיעור חומש דיום שנפנ"ז: ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה גו' וראה פירש"י וראה פי' הרמב"ן עה"פ: שחקצר נפשו בעמלו ולא ירצה לחיות רגה בצערו מרעתו שירות לו אח"כ.

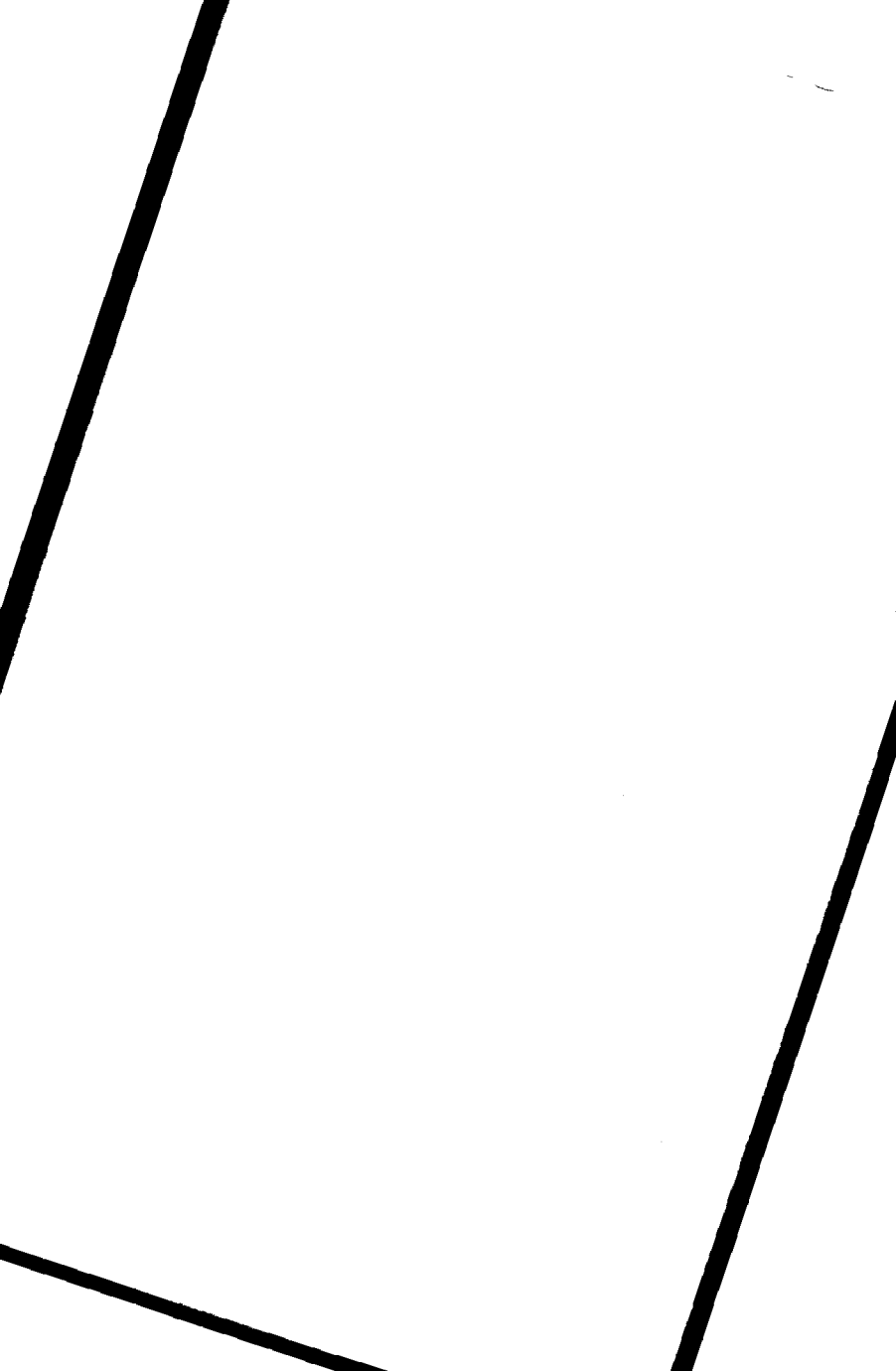
א' שבט "אמירת תהלים האמור (בכל יום אחר החפלה) אין בזה שום הפרש ... ובפרט לגודל הענין של אמירת תהלים בצבור וכוונתה הפנימית"

להעיר תוכן הפתגם של הראשי חדשים דע"ע ר"ח טבת - סידור כ"ק אדמו"ר שליט"א ענין הלל שהוא מנהגה שנתקנה בימי הגמרא. ר"ח שבט - מנהגא שנתקנה ע"י כ"ק אדמו"ר (מוהריי"צ) נ"ע בשנת תרפ"ז אמירת תהלים בכל חודש ר"ח אדר - עה"פ יצא אדם לפעלו שהוא פסוק א' מברכי נפשי שאומרים בר"ח. ועפ"ז יומתק דיוק הסדר, (1) מנהג דימי הגמ' (2) מנהג בחקופתינו. (3) פסוק א' (אמירת) תהלים.

ח' שבט "בפרט בזמן הזה אשר בחסדי השי"ת אנו אומדים על סף הגאולה". להעיר מל' משיעור חומש דיום זה: וטבלחם בדם אשר בספ, ומצוה וחובה על כל רב בישראל - כנ"ל: ויקרא משה לכל זקני ישראל גו' וראה פי' אוה"ח הק' והרמב"ן עה"פ.

הרב מיכאל אהרן זעליגזאן

- ברוקלין נ.י. -

לעילוי נשמת
הרה"ח וכו' התמים ר' שלום דובער
ב"ר יהושע ע"ה
ליון
נפטר כ"ה ניסן ה'תשכ"ח

נדפס ע"י בנו
הת' יהושע שיחי
ליון